

Bank Spółdzielczy w Będzinie

Informacje podlegające ujawnieniom
według stanu na 31 grudnia 2018 roku

zgodnie z
Rozporządzeniem
Parlamentu
Europejskiego i
Rady (UE) nr
575/2013 z dnia
26 czerwca 2013 r.

oraz
art. 111a Prawa
bankowego

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Banku.....	2
2. Podstawy prawne.....	2
3. Cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem	2
4. Zakres konsolidacji ostrożnościowej	5
5. Fundusze własne (CRR Art. 437).....	5
5.1. Informacje podstawowe.....	5
5.2. Wartość i struktura funduszy własnych.....	7
6. Adekwatność kapitałowa	8
6.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego	8
6.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego	10
6.3. Pozostałe wymogi kapitałowe	10
7. Bufory kapitałowe	11
8. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.....	11
9. Ryzyko kredytowe	12
9.1. Istota i cel zarządzania ryzykiem kredytowym	12
9.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym	12
9.3. Metody przyjęte do ustalania korekt wartości rezerw oraz techniki redukcji ryzyka kredytowego.....	13
9.4. Informacje ilościowe w zakresie ryzyka kredytowego	14
9.5. Korzystanie z ECAI.....	18
9.6. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego.....	18
10. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	19
11. Ryzyko płynności.....	21
11.1. Struktura zarządzania ryzykiem płynności	21
11.2. Cele podstawowe zarządzania ryzykiem płynności	22
11.3. Proces zarządzania ryzykiem płynności	22
12. Ryzyko operacyjne i ryzyko braku zgodności	26
12.1. Cele strategiczne zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności	26
12.2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności	27
13. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym	30
14. Polityka wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka	31
15. Dźwignia finansowa.....	33
16. Informacje podlegające ujawnieniom na podstawie art. 111a ust. 1 ustawy Prawo Bankowe.....	35
Załącznik 1. Oświadczenie Zarządu	36
Załącznik 2. Schemat organizacji procesu zarządzania ryzykiem.....	37
Załącznik 3. Wykaz procedur regulujących proces zarządzania ryzykiem.....	38

1. Informacje ogólne o Banku

Celem niniejszego dokumentu jest przekazanie informacji o charakterze jakościowo – ilościowym podlegających ujawnieniu przez Bank Spółdzielczy w Będzinie.

Prezentowane informacje dotyczą stanu na 31.12.2018 r. i o ile nie wskazano inaczej, wszystkie wartości podane są w tysiącach złotych.

Bank Spółdzielczy w Będzinie – siedziba: 42-500 Będzin ul. Modrzejowska 73 - jest zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym w Katowicach pod numerem KRS 0000114646.

Bank jest spółdzielnią i podlega jednocześnie regulacji prawnej:

- 1) ustawa z dnia 29.08.1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2016, poz. 1988),
- 2) ustawa z dnia 16.09.1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 1995 r. Nr 54 poz. 288 ze zm.),
- 3) ustawa z dnia 7.12.2000 r. o funkcjonowaniu Banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i Bankach Zrzeszających (Dz. U. Nr 119 poz. 1252 ze zm.),
- 4) ustawa z dnia 14.12.1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. nr 84 z 2009 r. poz. 711 ze zm.)
- 5) Statut Banku Spółdzielczego w Będzinie.

W 2018 roku nie nastąpiło połączenie Banku Spółdzielczego w Będzinie z innym bankiem.

Bank Spółdzielczy w Będzinie prowadzi działalność na terenie miast: Będzin, Sosnowiec, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, Wojkowice, Jaworzno oraz gmin Bobrowniki i Psary, gdzie posiada swoje placówki.

Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Podstawy prawne

W niniejszym dokumencie zawarto informacje podlegające ujawnianiom zgodnie z następującymi przepisami:

1. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zwanym dalej także rozporządzeniem CRR lub CRR (Capital Requirements Regulation),
2. Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997r z późn. zm. w zakresie spełnienia wymogów art. 111 i 111a.

3. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku, wyznaczone zespoły, komitet i komórki organizacyjne oraz pracownicy. W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się w oparciu o Strategię zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Będzinie, której główne cele są zgodne z zatwierdzoną długofalową Strategią działania Banku. Uszczegółowieniem strategii długofalowej są polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, zawarte w Zasadach ostrożnego i stabilnego rozwoju Banku Spółdzielczego w Będzinie. Szczegółowy opis procedur w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka zawierają Instrukcje, weryfikowane na bieżąco, nie rzadziej niż raz w roku.

Informacje zawarte w art. 435 ust.1 lit a-d Rozporządzenia CRR, tzn. dotyczące strategii i procesów zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej ujawnień i statutu lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczania ryzyka, także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zostały szczegółowo omówione w regulacjach wykazanych w załączniku do niniejszej informacji, które są ogólnodostępne we wskazanych placówkach Banku zgodnie z zapisami obowiązującej Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Będzinie.

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust. 1 lit. e oraz f stanowi załącznik do niniejszej informacji.

Bank posiada procedury dokonywania ocen odpowiedniości członków Zarządu i Rady Nadzorczej. W przypadku dokonywania doboru i oceny kwalifikacji kandydatów, osób wchodzących w skład organów Banku, Bank stosuje się do wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego Zasad Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych.

W procesie rekrutacji członków organu zarządzającego Bank przestrzega obowiązujących przepisów i praktyk.

Kandydat na członka oraz członek Rady Nadzorczej jak i kandydat na członka oraz członek Zarządu powinien posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię, niezbędne do pełnienia funkcji.

Każdy z kandydatów/członków Rady Nadzorczej i Zarządu podlega indywidualnej ocenie kwalifikacji, jak również ocenie reputacji.

Indywidualna ocena kwalifikacji poszczególnych członków Rady Nadzorczej i Zarządu obejmuje ustalenie, czy osoba oceniana posiada formalne kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych (wiedza, umiejętności, doświadczenie).

Ocena reputacji poszczególnych członków Rady Nadzorczej i Zarządu obejmuje ustalenie, czy zaistniałe fakty i okoliczności mają wpływ na reputację Banku.

Członkowie Zarządu w 2018 roku podlegali ocenie, w wyniku której stwierdzono, że wszyscy członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do realizacji zadań z zakresu zarządzania ryzykiem oraz kompetencje odpowiednie do zarządzania Bankiem wynikające z:

- 1) wiedzy posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych,
- 2) doświadczenia nabytego w toku sprawowania określonych funkcji w Zarządzie,
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji,
- 4) odpowiedniej reputacji osobistej, która nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Członkowie Rady Nadzorczej w 2018 roku podlegali ocenie w wyniku której stwierdzono, że wszyscy członkowie Rady Nadzorczej, dają rękojmię sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do należytego wykonywania obowiązków nadzorowania zarządzania Bankiem wynikające z:

- 1) wiedzy posiadanej z racji zdobytego wykształcenia oraz odbytych szkoleń,
- 2) doświadczenia nabytego w czasie sprawowania określonych funkcji w Radzie Nadzorczej lub zajmowania określonych stanowisk,
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonej funkcji,
- 4) odpowiedniej reputacji osobistej, która nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku spełniają wymogi wynikające z art. 22aa Prawa bankowego.

W zakresie art. 435 ust.2 Bank informuje, że:

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zajmują po jednym stanowisku dyrektorskim w Banku, oraz że nie zajmują dodatkowo stanowisk dyrektorskich w organach innej instytucji.

Członków Zarządu powoływała zgodnie z przepisami Rada Nadzorcza.

Liczbę, skład i tryb powoływania i odwoływania członków Zarządu oraz zakres jego działania określa Statut Banku. Zasady powoływania członków Zarządu określa również Regulamin Pracy Zarządu Banku Spółdzielczego w Będzinie.

Członków Rady Nadzorczej powoływało zgodnie z przepisami prawa Zebranie Przedstawicieli Członków. Zasady wyboru członków Rady Nadzorczej zawarte są w Statucie Banku oraz Regulaminie Rady Nadzorczej.

Bank z uwagi na skalę działalności nie stosował strategii w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

Bank z uwagi na skalę działania nie tworzył komitetu ds. ryzyka.

W Banku Spółdzielczym w Będzinie istnieje sformalizowany przepływ informacji, a jego zasady reguluje Instrukcja sporządzania informacji zarządczej. Również z dokonanego pomiaru ryzyk sporządzane są raporty w ramach systemu informacji zarządczej. Raporty SIZ omawiane są na posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej. Rada Nadzorcza ocenia skuteczność działań Zarządu mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- 1) Identyfikacja ryzyka
- 2) Pomiar ryzyka
- 3) Monitorowanie ryzyka
- 4) Raportowanie
- 5) Stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko.

Schemat struktury organizacyjnej w zakresie zarządzania ryzykiem został ujęty w załączniku do niniejszej informacji.

W obszarze zarządzania ryzykami nie odnotowano w ostatnim roku zmian. W Banku stosowana jest zasada rozdzielności funkcji operacyjnych od oceny ryzyka i podejmowania decyzji.

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza
2. Zarząd
3. Komitet Kredytowy
4. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz
5. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej
6. Stanowisko wierzycelności trudnych
7. Stanowisko weryfikatora kredytowego
8. Wydział Handlowy
9. Inspektorzy kredytowi
10. Dyrektorzy oddziałów
11. Pozostali pracownicy Banku.

Do podstawowych zadań poszczególnych podmiotów systemu zarządzania ryzykiem należy:

1. Rada Nadzorcza zatwierdza Strategię dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat skali i rodzajów ryzyka, na które narażony jest Bank, prawdopodobieństwa jego występowania, skutków i metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza zatwierdza apetyt na ryzyko oraz sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowanego ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku. Rada Nadzorcza weryfikuje i ocenia kompetencje członków Zarządu dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym. Szczegółowe zadania Rady Nadzorczej zostały opisane w Regulaminie działania Rady Nadzorczej.
2. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie Strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz, jeśli to konieczne – dokonania weryfikacji w celu usprawnienia tego systemu. Instrukcje i procedury

- zarządzania ryzykiem powinny obejmować pełny zakres działalności Banku. Szczegółowe zadania Zarządu zostały opisane w Regulaminie działania Zarządu.
3. Komitet Kredytowy uczestniczy w procesie opiniowania transakcji kredytowych oraz ich klasyfikacji pod kątem ryzyka ponoszonego przez Bank. Skład i szczegółowe zadania Komitetu określa „Regulamin działania Komitetu Kredytowego”.
 4. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz monitoruje realizację wyznaczonych celów i zadań strategicznych, procesów tworzenia zysku oraz przedstawia i monitoruje pozycję Banku w zakresie bezpieczeństwa finansowego i operacyjnego. Podstawowe zadania Zespołu to gromadzenie, przetwarzanie, pomiar i raportowanie odpowiednim organom, komórkom i komitetom Banku, informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka oraz opracowywanie regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykami.
 5. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku. Stanowisko dostarcza obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz zgodności przeprowadzanych operacji bankowych z wewnętrznymi regulacjami Banku.
 6. Wydział Handlowy - opracowuje i modyfikuje regulacje produktowe oraz dostosowuje sprzedaż kredytów do poziomu ryzyka portfela ekspozycji kredytowych.
 7. Inspektorzy kredytowi – uczestniczą w pomiarze ryzyka kredytowego pojedynczej transakcji kredytowej.
 8. Stanowisko wierzycelności trudnych odpowiedzialne jest za opracowywanie informacji zarządczej w zakresie windykacji i restrukturyzacji należności kredytowych. Współuczestniczy w opracowywaniu wewnętrznych regulacji bankowych w zakresie restrukturyzacji i windykacji.
 9. Stanowisko weryfikatora kredytowego odpowiedzialne za realizację zadań w obszarze ryzyka kredytowego, a w szczególności weryfikator odpowiada za poprawność oceny wniosków o udzielenie kredytów, pożyczek, gwarancji i innych transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym, i weryfikacji analiz zdolności kredytowej oraz oceny zabezpieczeń i propozycji klasyfikacji, współuczestniczy w wydawaniu opinii dotyczących transakcji kredytowych obciążonych ryzykiem kredytowym oraz weryfikuje zadania związane z monitorowaniem i administracją wszystkich transakcji obciążonych ryzykiem kredytowym i przyjętych zabezpieczeń, współuczestniczy w tworzeniu regulacji wewnętrznych w zakresie ryzyka kredytowego oraz ustalaniu limitów związanych z działalnością kredytową.
 10. Dyrektorzy Oddziałów – dokonują kontroli funkcjonalnych w powierzonych obszarach.
 11. Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, obowiązujących w Banku w formie wewnętrznych regulacji i zaleceń, uczestnictwa w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko oraz raportowania tych zdarzeń.

4. Zakres konsolidacji ostrożnościowej

Bank nie posiadał podmiotów zależnych, w związku z powyższym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

5. Fundusze własne (CRR Art. 437)

5.1. Informacje podstawowe

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymaniu rozmiarów działalności obciążonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych. Bank będzie zwiększał poziom funduszy własnych poprzez coroczne odpisy z zysku na fundusz zasobowy.

1. Fundusze własne stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II.
2. Na kapitał Tier I składa się suma kapitału podstawowego Tier I i kapitału dodatkowego Tier I.

3. Kapitał podstawowy Tier I wyliczony zgodnie z art. 50 Rozporządzenia CRR obejmuje następujące elementy:
 - 1) instrumenty kapitałowe;
 - 2) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt 1;
 - 3) zyski zatrzymane;
 - 4) skumulowane inne całkowite dochody;
 - 5) kapitał rezerwowy;
 - 6) fundusz ogólnego ryzyka bankowego;
 - 7) niezrealizowane zyski i straty z tytułu posiadanych aktywów lub zobowiązań wycenianych do wartości godziwej;
 - 8) odliczenia do pozycji kapitału podstawowego Tier I, w tym:
 - a) straty za bieżący rok obrotowy,
 - b) wartości niematerialne i prawne,
 - c) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - d) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych, jeżeli ich wartość przekracza określone limity,
 - e) posiadane własne instrumenty kapitałowe,
 - f) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - g) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - h) udziały kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity,
 - i) kwotę ekspozycji znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym oraz pozycji sekurytyzacyjnych, jeżeli ich wartość przekracza ustalone limity (alternatywnie wobec kwoty tych ekspozycji może zostać zastosowana waga ryzyka 1 250 %).
4. Kapitał dodatkowy Tier I wyliczony zgodnie z art. 61 Rozporządzenia CRR obejmuje następujące elementy:
 - 1) instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału podstawowego Tier I lub Tier II;
 - 2) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt 1;
 - 3) odliczenia do pozycji kapitału dodatkowego Tier I, w tym:
 - a) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - b) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - c) udziały kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity.
5. Kapitał Tier II wyliczony zgodnie z art. 71 Rozporządzenia obejmuje następujące elementy:
 - 1) instrumenty kapitałowe nie spełniające warunków określonych dla instrumentów kapitału Tier I oraz pożyczki podporządkowane;
 - 2) azio emisyjne związane z instrumentami określonymi w pkt 1;
 - 3) korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego przed skutkami podatkowymi w wysokości do maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem;

- 4) odliczenia do pozycji kapitału Tier II, w tym:
 - a) udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z Bankiem krzyżowe powiązania kapitałowe,
 - b) udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji w te podmioty,
 - c) udziały kapitałowe w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji w te podmioty i wartość tych udziałów przekracza określone limity.

5.2. Wartość i struktura funduszy własnych

Bank zgodnie z art. 127 ustawy Prawo bankowe i Rozporządzeniem UE 575/2013 z 26 czerwca 2013 r., utrzymywał na koniec 2018 r. fundusze własne na poziomie pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Na dzień 31.12.2018 r. poziom uznanych kapitałów Banku, wyliczonych zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE 575/2013 prezentuje Tabela 1.

Tabela. Fundusze własne w Banku Spółdzielczym w Będzinie wg. stanu na 31.12.2018 r.

	Kapitał podstawowy Tier I: Instrumenty i kapitały rezerwowe	(A) Kwota w dniu ujawnienia (tys. zł/%)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	12 579
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	950
	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	499
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	14 028
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-3
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10% oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-965
29	Kapitał podstawowy Tier I	13 060
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	686
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II oraz pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-230
57	Całkowite koszty regulacyjne w kapitale Tier II	-230
58	Kapitał Tier II	456
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	13 516
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,26
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,26
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	16,83

W Banku nie identyfikuje się instrumentów kwalifikowanych do pozycji kapitału dodatkowego Tier I.

Wykaz różnic w funduszach własnych pomiędzy kwotami konsolidacji ostrożnościowej a kwotami ujętymi przed przyjęciem Rozporządzenia CRR na dzień 31 grudnia 2018 roku:

Pozycja	Kwota w dniu ujawnienia (tys. zł)	Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE)
Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3 i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	499	609

Różnie wynikają z nie zaliczania do funduszy własnych udziałów zakupionych po 28.06.2013 r.

6. Adekwatność kapitałowa

6.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego

W Banku Spółdzielczym w Będzinie celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do poziomu i rodzajów ryzyka, na jakie jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.

W metodzie kalkulacji kapitału wewnętrznego definiuje się poszczególne rodzaje ryzyka, jakie zidentyfikowano w działalności Banku i szacuje ich istotność. Szacowanie kapitału wewnętrznego przebiega w trzech etapach:

Etap I – za punkt wyjścia przyjmowany jest kapitał regulacyjny (wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyk Filaru I NUK),

Etap II – ocenia się, czy minimalny wymóg kapitałowy jest adekwatny do aktualnego narażenia Banku na ryzyko dla uznanych za istotne ryzyk Filaru I NUK,

Etap III – szacuje się kapitał wewnętrzny na pokrycie istotnych ryzyk Filaru II NUK.

Bank monitoruje istotne ryzyka zgodnie z posiadanymi pisemnymi procedurami zarządzania tymi ryzykami.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania Bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w Banku z uwzględnieniem strategii Banku, polityki zarządzania kapitałem oraz planów kapitałowych. W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej Bank dąży do sprecyzowania czy posiadane fundusze są odpowiednie do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny tego ryzyka. Proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka.

Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli.

Rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

Proces szacowania kapitału wewnętrznego przez Bank obejmuje w szczególności:

- 1) pisemne zasady polityki oraz procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka w działalności Banku,
- 2) proces ustalania (alokacji) kapitału w zależności od poziomu ryzyka w Banku (opisujący przekształcanie miar ryzyka w ujęciu ilościowym w wymogi kapitałowe),
- 3) proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej (docelowy poziom kapitału),
- 4) system kontroli wewnętrznej oraz instytucjonalnej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

W procesie wyznaczania wymogów kapitałowych w Banku uczestniczą następujące organy i komórki organizacyjne:

1. Rada Nadzorcza,
2. Zarząd,
3. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz,
4. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Podstawowe zadania realizowane przez komórki organizacyjne, zaangażowane w proces wyznaczania wymogów kapitałowych Banku to:

1. Rada Nadzorcza:
 - a. zatwierdza cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego i planowania kapitałowego oraz pozostałych rodzajów ryzyka,
 - b. dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii i polityk zarządzania ryzykiem w odniesieniu do zasad zarządzania ryzykiem kapitałowym w Banku. W tym celu Zarząd Banku okresowo – nie rzadziej niż raz w roku - przedkłada Radzie Nadzorczej syntetyczną informację na temat zasad wyznaczania wymogów kapitałowych oraz informuje o wysokości współczynników kapitałowych w cyklach i w zakresie określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej,
 - c. sprawuje nadzór nad utrzymaniem wymogu kapitałowego dostosowanego do akceptowanego poziomu ryzyka i dokonuje oceny przeglądu procesu szacowania kapitału wewnętrznego Banku.
2. Zarząd Banku:
 - a. odpowiada za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie zasad wyznaczania wymogów kapitałowych,
 - b. dba o zgodność tych zasad z regulacjami zewnętrznymi. Zarząd Banku dokonuje przeglądu i oceny poprawności i utrzymania wymogów kapitałowych na odpowiednim poziomie nie rzadziej niż raz w roku.
3. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz:
 - a. wyznacza wewnętrzne wymogi kapitałowe na ryzyka istotne oraz sporządza kompleksową informację na temat adekwatności kapitałowej Banku dla Zarządu i dla Rady Nadzorczej, zgodnie z Instrukcją sporządzania informacji zarządczej,
 - b. dokonuje w cyklach rocznych przeglądów procesu szacowania wymogów wewnętrznych i prezentuje wyniki tego przeglądu Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.
 - c. ma za zadanie zaliczanie ekspozycji do odpowiednich kategorii i przyporządkowanie im odpowiednich wag ryzyka,
 - d. obliczanie minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
4. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej:
 - a. ma za zadanie kontrolę i ocenę poprawności wyznaczania wymogów kapitałowych z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Bank zleca zadania audytu wewnętrznego merytorycznej komórce Banku Zrzeszającego na podstawie odrębnie zawartej umowy.

Alokacja kapitału na poszczególne rodzaje ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami pakietu CRDIV/CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku.

Polityka kapitałowa zakłada następujące limity alokacji kapitału:

Rodzaj ryzyka	% alokacji uznanego łącznego kapitału
Kredytowe	60%
Operacyjne	10%
Koncentracji	2%
Płynności	4%
Stopy procentowej	4%
Pozostałe rodzaje ryzyka, w tym biznesowe	20%

6.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego został skalkulowany z wykorzystaniem metody standardowej.

Tabela. Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji

l.p.	Klasy ekspozycji	Wartość wymogu kapitałowego na dzień 31.12.2018 r.
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	0
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	295
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0
4	Ekspozycje wobec instytucji	669
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1125
6	Ekspozycje detaliczne	2011
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	0
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	509
9	Ekspozycje kapitałowe	211
10	Inne pozycje	545
Suma wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego		5 365

6.3. Pozostałe wymogi kapitałowe

Bank Spółdzielczy w Będzinie przeprowadza wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej, w ramach którego niezależnie od wymogów nadzorczych obciążających współczynnik wypłacalności bada się wynik narażenia banku z tytułu innych ryzyk.

Tabela. Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyka

Rodzaj ryzyka	Wymóg kapitałowy na 31.12.2018 roku w tys. zł		
	Wymóg regulacyjny	Wymóg wewnętrzny	Razem
Kredytowe	5 365	0	5 365
Operacyjne	1 059	0	1 059
Koncentracji	0	0	0
Płynności	X	0	0
Stopy procentowej	X	0	0
Pozostałe rodzaje ryzyka, w tym biznesowe	X	0	0
Suma wymogów	6 424	0	6 424

Kalkulacja wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2018 r. sporządzona została z uwzględnieniem nieznaczającej skali działalności handlowej, tj. w zakresie księgi bankowej bez uwzględnienia kapitału krótkoterminowego.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego metodą podstawowego wskaźnika BIA. Kwota wymogu BIA na 2018 rok wynosi 1 059 tys. zł.

Ze względu na skalę prowadzonej działalności handlowej, ryzyko rynkowe w warunkach Banku, ograniczone jest do ryzyka walutowego, na które, zgodnie z metodą zawartą w art. 351 Rozporządzenia CRR, Bank wyznacza wymóg.

art. 445 Rozporządzenia CRR	Wymóg kapitałowy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b	Nie dotyczy
Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c (i)	0

Bank nie posiada pozycji sekurytyzacyjnych.

7. Bufory kapitałowe

Zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowymi zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U.2015.1513) bufory kapitałowe obowiązują w Banku od 01.01.2016 r. Zgodnie z tą ustawą, na dzień 31.12.2018 r. Bank objęty został następującymi buforami:

A. Bufor zabezpieczający - służący ochronie kapitału banku. Wartość wskaźnika bufora zabezpieczającego wynika z art. 84 Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym i składa się z kapitału podstawowego Tier I równoważnego 1,875% łącznych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dotyczących instytucji, obliczonych zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia nr 575/2013.

Na dzień 31.12.2018 r. bufor zabezpieczający wyniósł 1 506 tys. zł.

B. Bufor antycykliczny - ma neutralizować wpływ cyklu gospodarczego na działalność kredytową banku. Polega to na tym, że w czasach dobrej koniunktury (wzrostu akcji kredytowej) bank musi utrzymywać zapas kapitałowy (CET 1), by w czasach niekorzystnej koniunktury (gdy działalność gospodarcza słabnie, a nawet się kurczy) móc go przeznaczyć na utrzymanie akcji kredytowej dla gospodarki realnej. Od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko instytucji, które posiadają ekspozycje kredytowe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia 575/2013.

C. Bufor ryzyka systemowego (BRS) - ma on zażegnać lub złagodzić długoterminowe niecykliczne ryzyko systemowe lub makroostrożnościowe, które może bardzo negatywnie wpływać na gospodarkę realną. Od 1 stycznia 2018 r. obowiązuje bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%, który ma zastosowanie wobec wszystkich ekspozycji znajdujących się na terenie Polski. Bufor ryzyka systemowego został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. (Dz.U.2017.1776). Na dzień 31.12.2018 r. BRS wyniósł 2 409 tys. zł.

8. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego.

Znaczenie systemowe banku ustala się według kryteriów uzgodnionych przez G-20 dla globalnych instytucji o znaczeniu systemowym. Wśród kryteriów tych jest wielkość banku, działalność transgraniczna i powiązanie z innymi instytucjami. Na dzień 31.12.2018 r. Bank Spółdzielczy w Będzinie nie należał do banków systemowo istotnych.

9. Ryzyko kredytowe

9.1. Istota i cel zarządzania ryzykiem kredytowym

Ryzyko kredytowe – jest to ryzyko nie wywiązania się kontrahenta Banku z obowiązku zwrotu udzielonych kontrahentowi przez Bank należności; ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem. Działalność kredytową cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

9.2. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje następujące etapy:

- 1) identyfikację czynników ryzyka kredytowego;
- 2) ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity);
- 3) monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka;
- 4) wdrażanie technik redukcji ryzyka;
- 5) wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 6) kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- 1) dywersyfikacji oraz monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji, związanego ze zbyt dużym zaangażowaniem Banku:
 - a) wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - b) w ten sam sektor gospodarczy,
 - c) w ten sam rodzaj zabezpieczenia;
- 2) monitorowania i raportowania jakości portfela kredytowego;
- 3) monitorowania ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
- 4) monitorowania detalicznych ekspozycji kredytowych;
- 5) monitorowania i raportowania adekwatności dokonywanych odpisów i wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone w porównaniu do ich poziomu;
- 6) analizy migracji ekspozycji pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka;
- 7) monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury
- 8) monitorowania kredytów udzielanych „osobom wewnętrznym”;
- 9) testowanie warunków skrajnych;

- 10) weryfikacji przyjętych procedur;
- 11) przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych, polegających w szczególności na:
 - a) organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych,
 - b) prawidłowym przepływie informacji,
 - c) odpowiednim doborze i szkoleniu kadr,
 - d) nadzorze nad działalnością kredytową.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy Bank prowadzi poprzez:

1. stosowanie odpowiednich metodyk oceny wiarygodności i zdolności kredytowej z uwzględnieniem zewnętrznych baz danych;
2. bieżący monitoring należności z uwzględnieniem przeglądu zabezpieczeń przy wykorzystaniu zewnętrznych baz danych.
3. przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw celowych;
4. windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi;
5. kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą.

9.3 Metody przyjęte do ustalania korekt wartości rezerw oraz techniki redukcji ryzyka kredytowego.

Przeглядów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych Bank dokonuje zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz.U. nr 235, poz. 1589 z późniejszymi zmianami).

W Banku funkcjonują procedury wewnętrzne dotyczące zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych, które wskazują tryb podejmowania decyzji w sprawie klasyfikacji i rezerw. Decyzje są podejmowane w cyklach kwartalnych.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka, stosując dwa kryteria:

- 1) kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- 2) kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno - finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).

Jako ekspozycję przeterminowaną, Bank uznaje każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.

Ekspozycjami zagrożonymi (z rozpoznaną utratą wartości) są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz U. nr 235, poz. 1589 z późniejszymi zmianami):

1. **Kategoria „Ekspozycji kredytowych poniżej standardu”** - są to ekspozycje obejmujące:
 - 1) ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie dłużej niż sześć miesięcy,
 - 2) ekspozycji względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji.
2. **Kategoria „Ekspozycji kredytowych wątpliwych”** - są to ekspozycje obejmujące:
 - 1) ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek wynosi powyżej sześciu miesięcy i nie przekracza dwunastu miesięcy,
 - 2) ekspozycje względem dłużników, których sytuacja ekonomiczno - finansowa uległa znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny tj. powyżej 40% naruszają ich kapitały (aktywa netto);
3. **Kategoria „Ekspozycji kredytowych straconych”** - są to ekspozycje obejmujące:

- 1) ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kredytu lub odsetek przekracza dwanaście miesięcy,
- 2) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalny uniemożliwiający spłacanie długów,
- 3) ekspozycje względem dłużników w stosunku, do których ogłoszono upadłość lub w stosunku, do których nastąpiło otwarcie likwidacji, z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych,
- 4) ekspozycje względem dłużników, przeciwko którym Bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- 5) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego,

Bank tworzy rezerwy celowe oraz rezerwę na ryzyko ogólne.

Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) kategorii "normalne" – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) kategorii "pod obserwacją",
- 3) grupy "zagrożone" – w tym do kategorii "poniżej standardu", "wątpliwe" lub „stracone”.

Wysokość tworzonych rezerw w oraz odpisów aktualizujących w zakresie ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do „grupy zagrożonych”, tworzy na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążonego daną ekspozycję, jednak w wysokości, co najmniej:

- 1) 20% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „poniżej standardu”,
- 2) 50% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „wątpliwych”,
- 3) 100% ich kwoty zaklasyfikowanej do kategorii „straconych”.

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone” można pomniejszyć o wartość zabezpieczeń. Jest to jedna z możliwych technik redukcji ryzyka kredytowego. Pomniejszeń można dokonać z uwzględnieniem zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r. (Dz. U. nr 235, poz. 1589 z późniejszymi zmianami).

Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją prawnych form zabezpieczania wierzytelności.

Na dzień 31.12.2018 r. Bank stosował powyżej opisaną technikę redukcji ryzyka kredytowego. Zmiana stanu rezerw celowych z uwzględnieniem pomniejszania podstawy rezerwy została przedstawiona w części dotyczącej danych ilościowych z zakresu ryzyka kredytowego.

9.4. Informacje ilościowe w zakresie ryzyka kredytowego

Bank Spółdzielczy w Będzinie prowadzi działalność wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej na terenie województwa śląskiego i nie wyodrębnia kwot ekspozycji w podziale na obszary geograficzne.

Na dzień 31.12.2018 r. wszystkie aktywa Banku są wolne od obciążeń.

Tabele. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.		31.12.2017 r.	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	%
Należności od sektora finansowego brutto (bez odsetek)	42 445	100,00%	63 804	100,00%
Bieżące	4 916	11,58%	4 774	7,48%
Terminowe	37 529	88,42%	59 030	92,52%

- do 1 miesiąca	37 529	88,42%	54 130	84,84%
- powyżej 1 do 3 miesięcy	0	0		0,00%
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	0	4 100	6,43%
- powyżej 1 roku do 5 lat	0	0	700	1,10%
- powyżej 5 do 10 lat	0	0	100	0,16%
- powyżej 10 do 20 lat	0	0	0	0,00%
- powyżej 20 lat	0	0	0	0,00%
- dla których termin zapadalności upłynął	0	0	0	0,00%
Odsetki	24	X	58	X
Nierozliczone prowizje ESP	0	X	0	X
Należności od sektora finansowego netto	42 469	X	63 862	X

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.		31.12.2017 r.	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Należności od sektora niefinansowego brutto	63 420	100,00%	57 818	100,00
Bieżące	8 653	13,64%	8 732	15,11
Terminowe	54 767	86,36%	49 085	84,89
- do 1 miesiąca	6 129	9,66%	4 203	7,27
- powyżej 1 do 3 miesięcy	1 574	2,48%	1 656	2,86
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 425	14,86%	9 906	17,13
- powyżej 1 roku do 5 lat	21 159	33,36%	20 973	36,27
- powyżej 5 lat	16 480	25,99%	12 348	21,36
Odsetki	1 435	X	1 428	X
Rezerwy celowe na należności	6 640	X	6 023	X
Nierozliczone prowizje	437	X	384	X
Należności od sektora niefinansowego netto	57 777	X	52 839	X

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.		31.12.2017 r.	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Należności brutto od sektora budżetowego	16 456	100,00%	19 722	100
Bieżące	0	0,00%	0	0
Terminowe	16 456	100,00%	19 722	100
- do 1 miesiąca	93	0,57%	57	0
- powyżej 1 do 3 miesięcy	194	1,18%	111	1
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	824	5,01%	2 499	13

- powyżej 1 roku do 5 lat	9 426	57,28%	8 237	42
- powyżej 5 lat	5 919	35,97%	8 820	45
- dla których termin zapadalności upłynął	0	0,00%	0	0
Odsetki	9	X	10	X
Rezerwy celowe na należności	0	X	0	X
Nierozliczone prowizje	4	X	5	X
Pozostałe należności	0	X	0	X
Należności od sektora budżetowego netto	16 462	X	19 726	X

Tabela. Wartość ekspozycji Banku w podziale na klasy na dzień 31.12.2018 r.

l.p.	Klasy ekspozycji	Wartość ekspozycji na dzień 31.12.2018 r. (tys. zł)
1	Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	31 696
2	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	18 462
3	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	0
4	Ekspozycje wobec instytucji	40 429
5	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	14 067
6	Ekspozycje detaliczne	41 817
7	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	0
8	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 240
9	Ekspozycje kapitałowe	2 641
10	Inne pozycje	10 422
Suma wartości ekspozycji		163 774

Struktura branżowa ekspozycji na dzień 31.12.2018 r. (tys. zł)

Branże	Zaangażowanie	Udział w sumie ogółem	Należności zagrożone	udział należności zagrożonych	udział zagrożonych w branży
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	2 948	3,69%	677	0,85%	22,97%
górnictwo i wydobywanie	532	0,67%	532	0,67%	100,00%
przetwórstwo przemysłowe	6 012	7,53%	1 436	1,80%	23,88%
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną	1 276	1,60%	0	0,00%	0,00%
budownictwo	6 356	7,96%	1 581	1,98%	24,87%
dostawa wody	564	0,71%	9	0,01%	1,60%
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	10 842	13,57%	5 421	6,79%	50,00%
transport i gospodarka magazynowa	173	0,22%	0	0,00%	0,00%
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1 679	2,10%	0	0,00%	0,00%
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 388	1,74%	0	0,00%	0,00%
informacja i komunikacja	1 427	1,79%	0	0,00%	0,00%
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	18 631	23,32%	0	0,00%	0,00%
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 870	2,34%	15	0,02%	0,80%

działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 291	1,62%	3	0,00%	0,23%
administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16 456	20,60%	0	0,00%	0,00%
edukacja	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	618	0,77%	272	0,34%	44,01%
pozostała działalność usługowa	4	0,01%	0	0,00%	0,00%
osoby fizyczne	7 808	9,78%	777	0,97%	9,95%
Inne niesklasyfikowane	0	0,00%	0	0,00%	0,00%
Zaangażowanie ogółem	79 876	100%	10 723	0	X

Tabela. Kredyty zagrożone w podziale na kategorie ryzyka (wartość nominalna) na dzień 31.12.2018 r.

Rodzaj ekspozycji	Wartość (tys. zł)	Udział w obliżu
Poniżej standardu	1 519	1,90%
Wątpliwe	1 899	2,38%
Stracone	7 305	9,15%
Kredyty zagrożone ogółem	10 723	13,42%

Tabela. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe za okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

Kategorie należności	Stan na 31.12.17r.	Korekty BO 01.01.18r.	Zwiększenia rezerw i odpisów	Wykorzystanie rezerw -spisanie -przebieg .na pozabilans	Rozwiązanie rezerw i odpisów	Stan na 31.12.18r.	Wymagany poziom rezerw i odpisów
Należności normalne - sektor niefin.	38 340,39	38 340,39	31 110,57	0,00	36 184,61	33 266,35	33 266,35
Należności pod obserwacją Sektor niefin.	59 236,76	59 236,76	21 801,67	0,00	58 268,23	22 770,20	22 770,20
Należności poniżej standardu Sektor niefin.	2 825,48	2 825,48	393 238,98	0,00	242 229,08	153 835,38	305 962,71 -pomn. 152 127,33 153 835,38
Należności wątpliwe	314375,06	314 375,06	1 118 381,23	0,00	619 485,00	813 271,29	977 346,54 -pomn. 164 075,25 813 271,29
Należności stracone	5 608 255,63	5 608 255,63	1 469 730,34	0,00	1 443 895,46	5 616 628,86	8 622 537,66 -pom 3 005 908,80 5 616 628,86
Ogółem	6 023 033,32	6 023 033,32		0,00		6 639 772,08	9 961 883,46 -pom. 3 322 11,38 6 639 772,08

9.5. Korzystanie z ECAI

Na dzień 31.12.2018 r. Bank nie korzystał z usług zewnętrznych agencji ratingowych.

9.6. Stosowanie technik ograniczania ryzyka kredytowego

W 2018 r. Bank nie stosował kompensowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, jako technik ograniczania ryzyka kredytowego.

W 2018 r. Bank Spółdzielczy w Będzinie nie realizował transakcji w zakresie kredytowych instrumentów pochodnych.

W Banku nie występują pozycje portfela kredytowego zaliczone do ryzyka rynkowego.

Prowadzona w roku 2018 przez Bank polityka zabezpieczeń miała na celu należyte zabezpieczenie interesu Banku, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczeń umożliwiających wysoki poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych.

Zabezpieczenie wierzytelności ma na celu zapewnienie Bankowi zwrotu należności Banku z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki itp. wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku, lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązał się w terminie z warunków umowy.

Wprowadzone w Banku polityki i procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania zabezpieczeniami wprowadzały obowiązek spełnienia wymagań dotyczących uznawalności prawnych zabezpieczeń transakcji kredytowych. Określają formy, zasady i tryb przyjmowania prawnych zabezpieczeń kredytów oraz innych usług obciążonych ryzykiem kredytowym ze wskazaniem zabezpieczeń, które Bank może uwzględnić w kalkulacji wymogu kapitałowego oraz pomniejszania podstawy naliczenia rezerwy celowej.

Do wyceny prawnych form zabezpieczeń stosowane było podejście ostrożnościowe, uwzględniające podczas ustanawiania zabezpieczenia długoterminową wartość rynkową oraz możliwą zmienność wartości przyjętego zabezpieczenia w czasie, podlegającą okresowemu monitorowaniu.

Rozróżnia się w szczególności następujące formy zabezpieczenia:

1. weksel in blanco,
2. kaucja pieniężna,
3. blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym (w tym na rachunku księżeczki oszczędnościowej, wkładów oszczędnościowych),
4. pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym,
5. poręczenie cywilne,
6. poręczenie wekslowe,
7. gwarancja,
8. przelew wierzytelności na zabezpieczenie,
9. cesja praw z umów ubezpieczenia,
10. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do gatunku,
11. przeniesienie prawa własności (przewłaszczenie) na zabezpieczenie co do tożsamości,
12. zastaw rejestrowy,
13. zastaw zwykły,
14. hipoteka umowna,
15. hipoteka przymusowa,
16. akt notarialny, w którym dłużnik poddaje się egzekucji na podstawie art. 777 §1 k.p.c.
17. przystąpienie do długu,
18. przejęcie długu.

Bank Spółdzielczy w Będzinie w celu ograniczenia zaangażowania kredytowego ustanawia i monitoruje limity zaangażowania.

Limity oparte o fundusze własne zastosowane zostały dla koncentracji zaangażowania:

- 1) pojedynczego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz ponoszących wspólne ryzyko gospodarcze,
- 3) branżowego,
- 4) przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
- 5) zaangażowań w jednorodny instrument finansowy,
- 6) zaangażowań ze względu na rodzaj podmiotu/produktu.

Bank monitoruje i raportuje portfel kredytowy pod kątem występowania koncentracji ryzyka kredytowego.

10. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku (głównie wyniku odsetkowego) oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych. Ryzyko to związane jest z:

ryzykiem przeszacowania, które wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie, powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,

ryzykiem bazowym, wynikającym z nierównomiernych zmian stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,

ryzykiem opcji klienta, wynikającym z wpisanych w produkty bankowe opcji klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych. Instrumenty zawierające opcje klienta są na ogół najbardziej typowe dla działalności bankowej usytuowanej w portfelu bankowym i obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem części lub całości kredytu oraz różnego typu depozyty, pozwalające deponentom wycofać środki w dowolnym momencie. Opcje klienta są na ogół realizowane, gdy stanowi to korzyść dla ich posiadacza i nie jest korzystne dla sprzedającego,

ryzykiem krzywej dochodowości polegającym na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszonymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter:

- a. skonsolidowany – oznacza to, że obejmuje ono łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku
- b. całościowy – uwzględniane są przy analizie wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyk bankowych

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe zarządzane przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach nadzoru bankowego. Pomiar ryzyka odbywa się w cyklach miesięcznych i jest prezentowany na posiedzeniach Zarządu Banku oraz na posiedzeniach Rady Nadzorczej w cyklach kwartalnych.

W celu prawidłowego monitoringu ryzyka stopy procentowej, Bank prowadzi ponadto analizy symulacyjne, z uwzględnieniem scenariusza szokowego, (dokonuje pomiaru ryzyka określając potencjalną stratę na utrzymywanych pozycjach bilansowych).

Bank do pomiaru stopnia narażenia na ryzyko stopy procentowej stosuje:

- 1) metodę luki (jako podstawowe narzędzie analityczne),

- 2) metodę symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- 3) analizę podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej.

Wszystkie limity związane z ryzykiem stopy procentowej monitorowane są przez Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz.

Na koniec grudnia 2018 r. w banku występuje luka dodatnia tzn. występuje więcej aktywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych niż pasywów.

Zestawienie niedopasowania aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2018 r.

ANALIZA LUKI na 31.12.2018 r.		Okres przeszacowania							% udział
Rodzaj	Ogółem	24g-1mce	1-3mce	3-6mcy	6-12mcy	12m-2lata	2-5 lat	pow. 5 lat	
Aktywów/pasywów									
AKTYWA									
Stala stopa procentowa	72 180	70 731	184	266	384	388	227		51,02%
Lokaty bankowe	37 000	37 000							-
Obligacje	30 956	30 956							-
Kredyty	1 543	94	184	266	384	388	227		-
Pozostałe aktywa	2 681	2 681							-
Zmienna stopa procentowa	69 292	69 292							48,98%
Kredyty budżetu	16 456	16 456							-
Kredyty pozostałe	51 563	51 563							-
Papiery wartościowe	600	600							-
Pozostałe aktywa	673	673							-
Zapadalność aktywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	141 472	140 023	184	266	384	388	227	0	100,00%
PASYWA									
Stala stopa procentowa	9 069	7 364	431	1 015	259	0	0	0	8,67%
Zobowiązania wobec budżetu	0								-
Depozyty pozostałe	12 639	7 364	431	1 015	259	0			-
Zmienna stopa procentowa	95 518	70 015	25 503						91,33%
Zobowiązania wobec budżetu	18 547	18 547							-
Zobowiązania wobec sektora finansowego	0								-
Depozyty o zmiennym oprocentowaniu	76 971	51 468	25 503						-
Wymagalność pasywów wrażliwych na zmiany stopy procentowej	104 587	77 380	25 934	1 015	259	0	0	0	100,00%
LUKA		62 644	-25 750	-749	125	388	227		-
LUKA SKUMULOWANA		99 499	36 894	36 145	36 270	36 658	36 885		-
Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu wzrostu o 2 pp		1 228	-429	-9	1	ryzyko przeszacowania			
Zmiana wyniku odsetkowego z tytułu spadku o 2 pp		-1 228	429	9	-1				

Narażenie banku na ryzyko stopy procentowej jest podwyższone. Większość pozycji aktywów posiada oprocentowanie zależne od stawek międzybankowych, co w części równoważone jest przez stronę pasywną gdzie 64% zobowiązań jest zależne od decyzji Zarządu. W grupie aktywów 51% stanowią

aktywa o oprocentowaniu stałym. Po stronie zobowiązań ze stałym oprocentowaniem znajduje się 9% pasywów wrażliwych na wahania stóp procentowych.

Bank dokonuje pomiaru warunków skrajnych tj. wpływu zmiany stop procentowych na fundusze własne i wynik odsetkowy przy założeniu spadku stóp procentowych o 2 p.p. Za niekorzystną sytuację należy uznać spadek stóp procentowych, w wyniku którego ryzyko stopy procentowej (ryzyko przeszacowania i ryzyko bazowe) wynosi 1 327 tys. zł stanowiąc 9,82% funduszy własnych.

11. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności – jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nieakceptowalnych strat.

11.1. Struktura zarządzania ryzykiem płynności

Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka płynności z przyjętą strategią i planem ekonomiczno-finansowym.

Zarząd Banku – odpowiada za zarządzanie ryzykiem płynności.

Kierownik Zespołu finansowo-księgowego – odpowiada za optymalne zarządzanie środkami Banku w celu jak najbardziej rentownego ich zagospodarowania oraz wywiązywanie się Banku z zawartych umów (zarówno kredytowych – zabezpieczenie środków na akcję kredytową jak i środków na wypłaty depozytów, których termin wymagalności upłynął).

Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz – do jego zadań należy:

- 1) pomiar ryzyka płynności,
- 2) monitorowanie wskaźników ryzyka płynności i odpowiednich limitów, w tym nadzorczych norm płynności,
- 3) sygnalizowanie Zarządowi przypadków przekroczeń oraz wyjaśnianie przyczyn powodujących przekroczenia,
- 4) badanie wpływu czynników ryzyka bankowego, pod kątem struktury aktywów i pasywów Banku oraz dokumentowanie pomiaru ryzyka płynności, zarówno w ujęciu historycznym jak i prognozowanym,
- 5) opracowywanie – przy współpracy z odpowiednimi komórkami merytorycznymi – propozycji limitów dla ryzyka płynności oraz przedstawianie ich Zarządowi celem podjęcia decyzji wdrożeniowych,
- 6) opracowanie projektów regulacji wewnętrznych Banku obejmujących zasady zarządzania ryzykiem,
- 7) sporządzanie okresowych sprawozdań z dokonanego pomiaru ryzyka płynności i przedkładanie ich właściwym organom i komitetom Banku,
- 8) sporządzanie innych niż sprawozdawczość obowiązkowa informacji sprawozdawczych,
- 9) współpraca i koordynowanie działań wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych Banku w zakresie pozyskania rzetelnych informacji sprawozdawczych dotyczących ryzyka płynności ze wszystkich obszarów działania Banku,

Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej – do zadań stanowiska m.in. należy:

- 1) Koordynacja i nadzór nad tworzeniem regulacji wewnętrznych Banku (śledzenie zmian w przepisach zewnętrznych, informowanie właścicieli regulacji i członków Zarządu o planowanych zmianach przepisów zewnętrznych, przesyłanie informacji o zmianach przepisów zewnętrznych do właścicieli regulacji, prowadzenie rejestru i zbioru regulacji wewnętrznych Banku).
- 2) Zapewnienie zgodności obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z przepisami prawa.
- 3) Opiniowanie projektów regulacji wewnętrznych Banku,
- 4) Dbłość o spójność regulacji wewnętrznych,
- 5) Koordynowanie wprowadzania zmian wybiegających poza zakres zadań jednej komórki organizacyjnej Banku,

- 6) Prowadzenie wyjaśnień w sprawie planowanych zmian przepisów zewnętrznych i dostosowanie przepisów wewnętrznych,
- 7) Prowadzenie postępowań wyjaśniających w zakresie zgodności,
- 8) Działania konsultacyjne i doradcze w obszarze zgodności innym komórkom organizacyjnym Banku,
- 9) Weryfikacja jakości dokumentacji zewnętrznej (obejmującej dokumenty opracowane przez bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów, schemat wyciągów bankowych, broszury reklamowe, informacje prasowe, informacje w witrynach internetowych)
- 10) Kontrola zgodności działania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych z przyjętą polityką Banku, planami, procedurami, przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi, a także zasadami zarządzania ryzykiem w Banku.
- 11) Kontrola i ocena prawidłowości realizowanych zadań, sprawności organizacyjnej, celowości, gospodarności i rzetelności działania jednostek i komórek organizacyjnych Banku oraz wiarygodności informacji sporządzanych przez jednostki i komórki organizacyjne Banku.
- 12) Kontrola i ocena funkcjonowania systemów zarządzania ryzykami w Banku oraz ocena adekwatności kapitałowej.
- 13) Przeprowadzanie w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku kontroli kompleksowych, problemowych oraz doraźnych.
- 14) Ustalanie przyczyn i skutków występujących nieprawidłowości i osób za nie odpowiedzialnych.
- 15) Sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu ryzyka braku zgodności oraz prowadzonej działalności i przedkładanie ich właściwym organom Banku.
- 16) Udział w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej w sprawach z zakresu ryzyka braku zgodności oraz związanych z realizacją kontroli wewnętrznej.
- 17) Współpraca z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności oraz kontroli.
- 18) Współpraca z nadzorcą w obszarze analiz nadzorczych profilu ryzyka banku, w tym zasad szacowania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka występujące w banku.

Pozostałe komórki i jednostki organizacyjne - zobowiązane są do przygotowywania i dostarczania informacji niezbędnych do sprawnego i efektywnego zarządzania płynnością Banku, a także do wykonywania zadań związanych z realizacją planów i procedur awaryjnych.

11.2. Cele podstawowe zarządzania ryzykiem płynności

Celem podstawowym w zakresie zarządzania płynnością jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej poprzez utrzymywanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów mające na celu osiągnięcie założonej rentowności / stałego i rosnącego wyniku finansowego oraz zapewnienie zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej oraz określenie rozwiązań (planów awaryjnych) umożliwiających jej przetrwanie.

Tak przyjęty cel sprowadza zagadnienia płynności do obszaru stabilności źródeł finansowania Banku (w tym zagospodarowanie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych) oraz możliwości upłynnienia posiadanych aktywów w dowolnym momencie, bez istotnej utraty ich wartości.

11.3. Proces zarządzania ryzykiem płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Banku zawiera następujące elementy:

- 1) wyznaczanie i utrzymywanie nadzorczych norm płynności,
 - a) bieżące zarządzanie płynnością,
 - b) sterowanie płynnością krótko, średnio i długoterminową,
- 2) pomiar i analiza ryzyka, monitorowanie płynności oraz kontrola przestrzegania limitów,
- 3) reakcja na zagrożenia dla utrzymania płynności, uruchomienie i realizacja planów i procedur awaryjnych,
- 4) kontrola i weryfikacja poprawności działania procesu zarządzania ryzykiem płynności,

- 5) modyfikacja przyjętych założeń oraz metod.

Bieżące zarządzanie płynnością obejmuje:

- 1) sprawdzanie stanu gotówki w kasach oraz skarbcach na początek dnia,
- 2) sprawdzanie większych planowanych wypłat z rachunku klientów, wypłat kredytów oraz wpłat w danym dniu i w dniu następnym,
- 3) ustalanie stanu gotówki pozostającej w dyspozycji Banku (kasy, skarbiec),
- 4) uzyskiwanie informacji o stanie rachunku bieżącego,
- 5) ustalanie stanu gotówki odprowadzanej na rachunek bieżący Banku, lub określenie zapotrzebowania na gotówkę,
- 6) wyliczanie stanu rachunku bieżącego,
- 7) ustalanie kwot przeznaczanych na lokatę typu O/N,
- 8) ustalanie kwot przeznaczanych na lokaty terminowe na okresy dłuższe,
- 9) zakładanie lokat na ustalone kwoty i terminy.

Ma to za zadanie budowanie nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysoko płynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2018 r. zaprezentowano poniżej.

Pozycja	Wartość w tys. zł (bez odsetek)
Kasa	4 312
Środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	35
Lokaty terminowe w Banku Zrzeszającym	37 000
Obligacje płynnościowe Banku Zrzeszającego	0
Bony pieniężne NBP	30 960
Inne	
Razem	72 307

Pomiarem ryzyka i monitorowaniem płynności zajmuje się Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz, który cyklicznie zbiera i przetwarza dane z systemu informatycznego, oraz odpowiednich komórek i jednostek organizacyjnych Banku.

Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz monitorował płynność finansową Banku za pomocą:

- 1) kalkulacji nadzorczych miar płynności, zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF (kwartalnie);
- 2) analizy urealnionej luki płynności i wskaźników płynności;
- 3) analizy stabilności bazy depozytowej tj. osadu we wkładach dla depozytów bieżących i terminowych podmiotów niefinansowych;
- 4) analizy koncentracji dużych deponentów;
- 5) analizy zrywalności depozytów.
- 6) wyznaczania i monitorowania wykorzystania limitów finansowania portfela kredytowego, w tym finansowania kredytów o terminach zapadalności powyżej 3 roku oraz powyżej 10 lat,
- 7) monitorowania wskaźnika LCR.

Z uwagi na niewielką skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem można uznać za scentralizowane.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów umożliwia elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- 1) płynności;
- 2) bezpieczeństwa;
- 3) rentowności.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie podstawowym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, wśród których dominują zobowiązania gospodarstw domowych. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków czyli tzw. osadem na depozytach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów (a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków), tak aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej, pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym. Strukturę podstawowych źródeł finansowania Banku oraz poziom wyznaczonego na nich osadu według stanu na 31.12.2018 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela. Struktura podstawowych źródeł finansowania Banku średnia za grudzień 2018 r.

	Rodzaj	Wartość w tys. zł	Wskaźnik osadu w %
I	Depozyty ogółem	141 570	90,68
a	Rachunki bieżące	97 620	88,28
b	Depozyty terminowe i zablokowane	43 950	92,04
1	Podmioty niefinansowe ogółem	114 174	90,78
a	rachunki bieżące	70 732	86,43
b	depozyty terminowe i zablokowane	43 442	92,80
A	Gospodarstwa domowe	64 888	92,13
a	rachunki bieżące	46 562	88,35
b	depozyty terminowe i zablokowane	18 326	96,96
B	Przedsiębiorstwa i instytucje niekomercyjne	49 286	87,39
a	rachunki bieżące	24 170	80,35
b	depozyty terminowe i zablokowane	25 116	89,62
2	Instytucje sektora rządowego i samorządowego	27 396	83,33
a	rachunki bieżące	26 888	84,28
b	depozyty terminowe i zablokowane	508	53,03

Oprócz wspomnianych, Bank finansuje swoją działalność funduszami własnymi.

Zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza wskaźnik LCR (Liquidity Coverage Ratio), który obrazuje w jakim stopniu

Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności.

Wskaźnik LCR oblicza się jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni – zakłada się, że przyływy nie mogą stanowić więcej niż 75% wartości odpływów. Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika LCR w 2018 roku wynosił 100%. Bank Spółdzielczy w Będzinie odnotował na dzień 31.12.2018 r. Wskaźnik LCR na poziomie 455%.

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźniki tzw. luki płynności. Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności. Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów. Przyjmuje się, że wskaźniki luki płynności, w przedziałach czasowych do 1 roku, powinny przyjmować wartości istotnie wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach zostały dotrzymane.

Tabela. Urealniona luka płynności na 31.12.2018 r.

Wyszczególnienie	> 24 h <= 1 m-ca	> 1 m-c <= 3 m-cy	> 3 m-cy <= 6 m-cy	> 6 m-cy <= 1 rok	> 1 rok <= 3 lata	> 3 lata <= 5 lat	> 5 lat
Limit	1,00	1,00	1,00	1,00	0,80	0,80	0,80
Wskaźnik płynności skumulowany	1,40	1,34	1,27	1,27	1,46	1,60	0,89

Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową.

Bank ustalił graniczną wartość zaangażowania w kredyty i pożyczki o terminie zapadalności powyżej 10 lat na poziomie maksymalnie 10% wartości osadu we wkładach dla podmiotów niefinansowych, przy zachowaniu warunku, że termin zapadalności długoterminowych kredytów i pożyczek udzielanych przez Bank nie może przekraczać 20 lat oraz dla kredytów o terminie zapadalności powyżej 3 lat ustalił limit w wysokości 50% obligacji kredytowego.

Tabela. Wykorzystanie limitów zaangażowania w kredyty długoterminowe (tys. zł)

Wyszczególnienie	Wykorzystanie limitu
Kredyty i pożyczki o term. zapadalności pow. 10 lat	83,80%
Kredyty i pożyczki o term. zapadalności pow. 3 lat	85,30%

Bank dokonuje identyfikacji zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności i na ich podstawie ustala założenia do przeprowadzania testów warunków skrajnych, polegających na sprawdzeniu sytuacji w jakiej znalazłby się Bank w przypadku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w obszarze:

- wystąpienia sytuacji kryzysowej, związanej z zagrożeniem utraty płynności, obrazujące możliwość ustalenia maksymalnego okresu obsługi klientów Banku. Maksymalny okres obsługi klientów wyrażony jest w dniach operacyjnych i oznacza:

- ✓ zdolność Banku do obsługi gotówkowej Klientów (realizacja zleceń poprzez kasy Banku),
 - ✓ zdolność Banku do bezgotówkowej obsługi klientów (związanych z zapewnieniem rozliczeń dokonywanych za pośrednictwem Banku Zrzeszającego).
2. analizy wpływu 20% bazy depozytowej na i wpływ tego czynnika na utrzymanie nadzorczych miar płynności na wymaganym poziomie.
 3. scenariusz zakładający niechęć do banku innych uczestników rynku - wariant wewnętrzny,
 4. scenariusz zakładający ograniczenie dostępnego finansowania - wariant systemowy,
 5. wariant łączny stanowiący kombinację obu powyższych wariantów.

Bank w okresach kwartalnych, przeprowadza testy odwrócone służące określeniu maksymalnych wartości zmaterializowania się ryzyka płynności, które mogłyby doprowadzić do negatywnych skutków w postaci niedotrzymania nadzorczych miar płynności.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej. Na podstawie wyników analizy stwierdzono, że poziom eskalacji ryzyka płynności na dzień 31.12.2018 r., w sytuacji skrajnej nie wymaga podejmowania działań awaryjnych ani zabezpieczenia ryzyka płynności wewnętrznym wymogiem kapitałowym.

Wyniki testów są podstawą do opracowania planów awaryjnych, które stanowią opis postępowania poszczególnych osób zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem płynności w przypadku ziszczenia się sytuacji zagrożenia utraty płynności.

Tryb obiegu informacji i współpracy poszczególnych jednostek/komórek organizacyjnych Banku w ramach systemu zarządzania płynnością uwzględnia: organy kierownicze oraz nadzorcze Banku, a także komórki pełniące funkcje operacyjne oraz kontrolne.

12. Ryzyko operacyjne i ryzyko braku zgodności

Ryzyko operacyjne to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne. Nie obejmuje ono jednak ryzyka reputacji i ryzyka strategicznego, które są związane z ryzykiem biznesowym.

Ryzyko braku zgodności - skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku Spółdzielczego jest wdrażany według postanowień Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. oraz zapisów znowelizowanej Rekomendacji „M”, co w szczególności przejawia się jasnym określeniem kompetencji i zadań w zakresie nadzorowania i kontroli systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak również w zakresie realizacji procesu zarządzania tym ryzykiem.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego jest wyliczany zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

12.1. Cele strategiczne zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, poprzez

stałe aktualizowanie/dostosowywanie procedur bankowych, wsparcie informatyczne, szkolenia i kontrolę ich przestrzegania.

Cele strategiczne w zakresie rozwoju i eksploatacji systemów informatycznych i sieci.

Celem strategicznym w zakresie rozwoju i eksploatacji systemów informatycznych i sieci jest:

- Systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa poprzez wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem.
- Dążenie do zapewnienia poufności, dostępności i integralności oraz bezpieczeństwa danych w systemach informatycznych poprzez zakup programów służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych.
- Modernizacja posiadanej infrastruktury informatycznej w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz stworzenia środowiska zapewniającego warunki do nieprzerwanej i bezpiecznej pracy systemu informatycznego.

Zamierzenia Zarządu, służące redukcji ryzyka operacyjnego, realizowane są poprzez podejmowanie następujących działań:

- a) modyfikowanie wewnętrznych aktów normatywnych w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- b) monitorowanie wewnętrznych procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa,
- c) usprawnianie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- d) eliminowanie słabych punktów w procesach bankowych,
- e) organizacja szkoleń dla organów i pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz dla pozostałych, w zakresie, w jakim generują ryzyko operacyjne,
- f) monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

12.2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności

12.2.1 Ryzyko operacyjne

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wyznaczają:

- 1) Strategia zarządzania ryzykami w której określono strategiczne cele zarządzania ryzykiem operacyjnym .
- 2) Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym zawarta w Zasadach ostrożnego i stabilnego rozwoju – zawierająca opis struktury organizacyjnej oraz model procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku.
- 3) Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Będzinie

W zarządzaniu ryzykiem operacyjnym udział biorą:

1. Rada Nadzorcza: sprawuje nadzór nad kontrolą systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jej adekwatność i skuteczność.
2. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem, w tym za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.
3. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz ma za zadanie gromadzenie informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego otrzymywanych od wyznaczonych w jednostkach/komórkach organizacyjnych osób.

4. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ma za zadanie kontrolę i ocenę sprawności działania systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz dokonywanie regularnych przeglądów prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem, obowiązujących w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
5. Pozostali pracownicy Banku mają obowiązek przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, obowiązujących w Banku, oraz uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń wywołujących ryzyko, a także mają obowiązek raportowania ww. zdarzeń.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku charakteryzujących się wysoką podatnością na ryzyko.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację kwartalną dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne.

Informacja ta zawiera:

- 1) analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- 2) szacunkowe i prognostyczne obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego metodami BIA.
- 3) wyliczenia poziomu KRI.

W 2018 roku Bank poniósł straty brutto z tytułu ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności na łączną kwotę 8,2 tys. zł. Szczegółowe dane w podziale na kategorie w ramach rodzaju zdarzenia przedstawione zostały poniżej.

Tabela. Wykaz strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego poniesionych w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

Rodzaj zdarzenia		Kategoria		Suma strat
1	oszustwa wewnętrzne	1	działania nieuprawnione	0
		2	kradzież oszustwo	0
2	oszustwa zewnętrzne	1	kradzież oszustwo	0
		2	bezpieczeństwo systemu	0
3	zasady dotyczące zatrudniania oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1	stosunki pracownicze	0
		2	bezpieczeństwo środowiska pracy	0
		3	podziały i dyskryminacja	0
4	klienci, produkty i praktyki operacyjne	1	obsługa klientów ujawnianie informacji o klientach	0
		2	niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0
		3	wady produktów	0

		4	klasyfikacja klienta i ekspozycje	0
		5	usługi doradcze	0
5	szkody związane z aktywami rzeczowymi	1	klęski żywiołowe i inne zdarzenia	8,2
6	zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1	systemy (w tym bankomaty)	0
7	wykonanie transakcji dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1	wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	0
		2	monitorowanie i sprawozdawczość	0
		3	napływ i dokumentacja klientów	0
		4	zarządzanie rachunkami klientów	0
		5	kontrahenci niebędący klientami banku	0
		6	sprzedawcy i dostawcy	0
Łączna suma strat				8,2

W 2018 r. w Banku nie wystąpiły zdarzenia ryzyka operacyjnego których zaistnienie zagrażałoby bezpiecznemu funkcjonowaniu organizacji.

Wartość poniesionych strat w 2018 r. należy do rodzaju klęski żywiołowe i inne zdarzenia i jest skutkiem kosztów związanych z uszkodzeniem i naprawą lub odtworzeniem środków trwałych.

Wymóg regulacyjny z tytułu ryzyka operacyjnego liczony metodą wskaźnika bazowego na rok 2018 wynosił 1 059 tys. zł.

Bank stosuje w swojej działalności następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka):

1. Monitorowanie, dokonywanie pomiaru i analizy profilu ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności występujących w Banku;
2. Dbanie o uniwersalizm pracowników oraz tworzenie efektywnego systemu zastępstw, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk kluczowych;
3. Prowadzenie systemu szkoleń dla pracowników w zakresie różnych rodzajów ryzyk występujących w Banku oraz obsługi programów;
4. Stosowanie narzędzi redukcji błędów człowieka;
5. Przeprowadzanie okresowych przeglądów i konserwacji posiadanego sprzętu oraz instalacji;
6. Zapoznavanie wszystkich nowo przyjmowanych pracowników Banku z Polityką zgodności i innymi regulacjami w Banku obowiązującymi na danym stanowisku pracy;
7. Modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego;
8. Stosowanie zabezpieczeń fizycznych;
9. Redukcja ryzyka operacyjnego poprzez stosowanie zabezpieczeń finansowych (ubezpieczenia).

12.2.2. Ryzyko braku zgodności

W procesie bezpośredniego zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

- 1) Zarząd Banku sprawujący funkcję zarządczą w procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku. Bezpośredni nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Zastępca Prezesa Zarządu ds. finansowo-księgowych.
- 2) Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz, sporządzający raporty ryzyka braku zgodności.
- 3) Kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych pełniący kontrolę funkcjonalną,
- 4) Wszyscy pracownicy Banku, odpowiedzialni za przestrzeganie procedur wewnętrznych Banku oraz kontrolę bieżącą na zajmowanym stanowisku pracy.
- 5) Nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku sprawuje Rada Nadzorcza.

Wyznaczenie profilu ryzyka braku zgodności Banku opiera się na analizie danych z rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego, w którym odnotowywane są również zdarzenia z tytułu ryzyka braku zgodności. Corocznie w Banku dokonywana jest okresowa weryfikacja skuteczności funkcjonowania wdrożonego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz jego adekwatności do aktualnego profilu ryzyka Banku.

Analiza strat z tytułu ryzyka braku zgodności za okres od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. przedstawia, iż nie odnotowano skutków finansowych z tytułu wystąpienia ryzyka braku zgodności.

W związku z powyższym, stwierdza się, że ryzyko braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Będzinie można uznać za niskie.

13. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Bank jest głównie zaangażowany w akcje Banku BPS SA w celu jego dokapitalizowania. Analogiczny cel miało nabycie akcji Polskiego Banku Apeksowego SA. Bank posiadał również udziały w innych jednostkach, co wykazuje poniższa tabela.

W Banku proces zarządzania ryzykiem instrumentów kapitałowych odbywa się poprzez okresowe monitorowanie sytuacji finansowej spółek, w których Bank posiada akcje i udziały oraz okresowe raportowanie organom Banku o ewentualnym wystąpieniu zmian w wartościach tych udziałów.

Tabela. Zaangażowanie kapitałowe Banku na dzień 31.12.2018 r.

Lp.	Rodzaj zaangażowania	Wartość zaangażowania (tys. zł)
1.	Zaangażowanie w akcje Centrum Finansowego S.A.	10
2.	Zaangażowanie w udziały Krakowskiego Banku Spółdzielczego	5
3.	Zaangażowanie w akcje BPS S.A.	1018
4.	Akcje Polskiego Banku Apeksowego SA	1100
5.	Zaangażowanie w obligacje BPS S.A.	600
6.	Zaangażowanie w udziały TUW	0,1

Bank nie posiadał ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego.

W Banku nie wystąpiły zrealizowane zyski lub straty z tytułu sprzedaży i likwidacji oraz niezrealizowane zyski lub straty z aktualizacji wyceny.

14. Polityka wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka

14.1. Cel wprowadzenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Zasady ustalania wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Będzinie zostały wprowadzone z uwzględnieniem zasady proporcjonalności i mają na celu wspieranie realizacji Strategii działania Banku oraz realizacji planu ekonomiczno-finansowego Banku w danym roku oraz wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowany przez Radę Nadzorczą poziom apetytu na ryzyko.

14.2. Wykaz osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku

Definicję osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko istotne, o których mowa w §24 Rozporządzenia Ministra Finansów, oparto na założeniach zawartych w Rozporządzeniu 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady z uwzględnieniem formy prawnej w jakiej działa Bank Spółdzielczy w Będzinie, rozmiaru jego działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Uwzględniając powyższe, do osób których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko istotne, zalicza się:

- 1) Członków Rady Nadzorczej;
- 2) Członków Zarządu w składzie:
 - a. Prezes Zarządu Banku Spółdzielczego w Będzinie ,
 - b. Zastępca Prezesa do spraw finansowo-księgowych,
 - c. Członka Zarządu do spraw handlowych.

14.3. Ogólne zasady wypłacania zmiennych składników wynagrodzeń

Zmienne składniki wynagrodzenia są przyznawane na podstawie kryteriów oceny zapisanych w Polityce wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Będzinie.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli.

Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla pracowników ustala Zarząd.

Procedura przyznawania zmiennych składników wynagrodzenia poszczególnym Członkom Zarządu jest określona w Regulaminie wynagradzania Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Będzinie zatwierdzonym przez Radę Nadzorczą Banku.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu i jest po przyznaniu wypłacana w gotówce, chyba że zostaną spełnione łącznie następujące przesłanki:

- w przypadku premii rocznej:
 - a) wynagrodzenie roczne Członka Zarządu stanowiące podstawę wyliczenia premii przekroczy 60000 euro według średniego kursu NBP z pierwszego dnia roku, za które jest przyznane wynagrodzenie,
 - b) wysokość premii rocznej stanowić będzie ponad 35% ogólnej sumy wynagrodzeń w danym roku (t.j. łącznego wynagrodzenia rocznego stanowiącego podstawę wyliczenia premii rocznej).

Łączna kwota wypłaconej premii osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.

Wysokość zmiennych składników wynagrodzenia nie może być wyższa niż 70% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne w Banku, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.

Całość przyznanej premii jest wypłacana po przyznaniu w gotówce, bez stosowania odroczenia. Rada Nadzorcza ustala zasady odraczania wypłaty wynagrodzenia zmiennego w zależności od oceny efektów pracy.

Zasady oceny efektów pracy:

1. Oceny efektów pracy Członków Zarządu Banku dokonuje się w oparciu o kryteria ilościowe (wyniki całego Banku) i jakościowe.
2. Ocena efektów pracy dokonywana jest w cyklach rocznych, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała stopień realizacji zadań.
3. Oceny efektów pracy Członków Zarządu Banku dokonuje Rada Nadzorcza biorąc pod uwagę nakład pracy osób zajmujących stanowiska istotne i sytuację ekonomiczną Banku.
4. Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnane w ostatnich trzech latach (kryterium ilościowe) w odniesieniu do założeń Strategii działania:
 - a. wynik finansowy brutto,
 - b. współczynnik TCR (całkowity współczynnik kapitałowy),
5. Ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii Banku na dany okres.
6. Pozytywna ocena uwarunkowana jest spełnieniem następujących przesłanek:
 - a. realizacji zaplanowanego na dany rok finansowy wyniku finansowego brutto;
 - b. utrzymania wskaźnika TCR na poziomie wymaganym przepisami zewnętrznymi.
7. Kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagrodzenia to:
 - a. Uzyskane absolutorium w okresie oceny,
 - b. Pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe,
 - c. Ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.
 - d. Brak wyroków skazujących za nadużycia finansowe.
8. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.
9. Pozytywna ocena osoby zajmującej stanowisko istotne jest udzielana, jeżeli w stosunku do niej nie zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze przez organy ścigania dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę Banku oraz jeżeli w stosunku do Banku:
 - a. nie jest prowadzona likwidacja,
 - b. brak jest postanowienia o upadłości,
 - c. nie jest prowadzone postępowanie naprawcze.

Wysokość łącznego wynagrodzenia wypłacona w roku 2018 dla osób objętych Polityką wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Spółdzielczym w Będzinie wyniosła 586 tys. zł, w tym: wynagrodzenie stałe – 543 tys. zł, wynagrodzenie zmienne – 43 tys. zł.

15. Dźwignia finansowa

Bank oblicza wskaźnik dźwigni wg Rozporządzenia 2015/62 z dnia 10 października 2014 r. zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni (art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR), jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jaki według definicji przejściowej kapitału Tier 1. Zespół ds. zarządzania ryzykami, sprawozdawczości i analiz w ramach oceny adekwatności kapitałowej monitoruje jego poziom z częstotliwością kwartalną i raportuje Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku. Szczegółowe dane dotyczące wyliczenia wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 r. przedstawione zostały w tabeli poniżej. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 r. zgodnie z wyliczeniem wyniosła 8,02. Poniżej zestawienia dotyczące wyliczenia wskaźnika dźwigni.

Tab. LRSum

	Zestawienie dot. uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni	tys. zł
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	159 428
2	Korekta z tytułu jednostek objętych konsolidacją na potrzeby rachunkowości, ale nieobjętych zakresem konsolidacji regulacyjnej	0
3	(Korekta z tytułu aktywów powierniczych ujętych w bilansie zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, ale wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 13 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0
4	Korekta z tytułu instrumentów pochodnych	0
5	Korekta z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (SFT)	0
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	-15 312
EU-6a	(Korekta z tytułu ekspozycji wewnątrz grupy wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0
EU-6b	(Korekta z tytułu ekspozycji wykluczonych z miary ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013)	0
7	Inne korekty	-965
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	162 809

Tab. LRCom

	EKSPOZYCJE BILANSOWE (Z WYŁĄCZENIEM INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I TRANSAKCI FINANSOWANYCH Z UŻYCIEM PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH)	tys. zł
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych, ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	159 428
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	-965
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	158 463
	EKSPOZYCJE Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW POCHODNYCH	tys. zł
4	Koszt odtworzenia związany z wszystkimi transakcjami i na instrumentach pochodnych (tj. z pominięciem kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego kwalifikującego się zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce)	0
5	Kwoty narzutu w odniesieniu do potencjalnej przyszłej ekspozycji związanej z wszystkimi transakcjami na instrumentach pochodnych (metoda wyceny według wartości rynkowej)	0
EU-5a	Ekspozycja obliczona według metody wyceny pierwotnej ekspozycji	0

6	Ubruttowanie zapewnionego zabezpieczenia instrumentów pochodnych, jeżeli odliczono je od aktywów bilansowych zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0
7	(Odliczenia aktywów wierzytelności w odniesieniu do zmiennego depozytu zabezpieczającego w gotówce zapewnionego w transakcjach na instrumentach pochodnych)	0
8	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0
9	Skorygowana skuteczna wartość nominalna wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych	0
10	(Skorygowana skuteczna wartość nominalna kompensati odliczeń narzutów w odniesieniu do wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych)	0
11	Całkowite ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych (suma wierszy 4-10)	0
	EKSPOZYCJE Z TYTUŁU TRANSAKCJI FINANSOWANYCH Z UŻYCIEM PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	tys. zł
12	Aktywa z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto (bez uwzględnienia kompensowania), po korekcie z tytułu transakcji księgowych dotyczących sprzedaży	0
13	(Skompensowane kwoty zobowiązań gotówkowych i wierzytelności gotówkowych w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych brutto)	0
14	Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta w odniesieniu do aktywów z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych	0
EU-14a	Odstępstwo dotyczące transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych: Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta zgodnie z art. 429b ust. 4 i art. 222 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0
15	Ekspozycje z tytułu transakcji zawieranych poprzez pośrednika	0
EU-15a	(Wyłączone ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych rozliczanych za pośrednictwem klienta w odniesieniu do składnika rozliczanego z kontrahentem centralnym)	0
16	Całkowite ekspozycje z tytułu transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych (suma wierszy 12-15a)	0
	INNE EKSPOZYCJE POZABILANSOWE	tys. zł
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	19 658
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	-15 312
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17 i 18)	4 346
	EKSPOZYCJE WYŁĄCZONE ZGODNIE Z ART. 429 UST. 7 I 14 ROZPORZĄDZENIA (UE) NR 575/2013 (BILANSOWE I POZABILANSOWE)	tys. zł
EU-19a	(Wyłączenie ekspozycji wewnątrz grupy (na zasadzie nieskonsolidowanej) zgodnie z art. 429 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowych i poza bilansowych))	0
EU-19b	(Ekspozycje wyłączone zgodnie z art. 429 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (bilansowe i pozabilansowe))	0
	KAPITAŁ I MIARA EKSPOZYCJI CAŁKOWITEJ	tys. zł
20	Kapitał Tier I	13 060
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a i EU-19b)	162 809
	WSKAŹNIK DŹWIGNI	
22	Wskaźnik dźwigni (%)	8,02%
	WYBÓR PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH I KWOTA WYŁĄCZONYCH POZYCJI POWIERNICZYCH	
EU-23	Wybór przepisów przejściowych na potrzeby określenia miary kapitału	Pełne
EU-24	Kwota wyłączonych pozycji powierniczych zgodnie z art. 429 ust. 11 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0

Tab. LRSpl

		tys. zł
EU-1	Podział ekspozycji bilansowych (bez instrumentów pochodnych, transakcji finansowania papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych), w tym:	159 428
EU-2	Ekspozycje należące do księgi handlowej	0
EU-3	Ekspozycje należące do księgi bankowej, w tym:	159 428
EU-4	Obligacje zabezpieczone	0
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	48 157
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego, których nie traktuje się jako ekspozycje wobec państwa	0
EU-7	Ekspozycje wobec instytucji	40 429
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0
EU-9	Ekspozycje detaliczne	39 902
EU-10	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	13 636
EU-11	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	4 241
EU-12	Pozostałe ekspozycje bilansowe	13 063

Tab. LRQua

Opis procedur stosowanych w celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni	Wytyczne w zakresie działań związanych z ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej reguluje Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Będzinie. Opisano w niej proces monitorowania i kontroli wskaźnika dźwigni.
Opis czynników, które miały wpływ na wskaźnik w okresie, którego dotyczy ujawniony wskaźnik dźwigni	Na dzień 31 grudnia 2018 r. wskaźnik dźwigni wyniósł 8,02%. Wskaźnik dźwigni w 2018 roku zmniejszył się w związku z optymalizacją struktury bilansu i zwiększaniem się sumy bilansowej.

16. Informacje podlegające ujawnieniom na podstawie art. 111a ust. 1 ustawy Prawo Bankowe

1. Informacje o działalności w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 rozporządzenia nr 575/2013 za dany rok obrotowy.

Nie dotyczy. Bank działa tylko na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada podmiotów zależnych.

2. Informacje o stopie zwrotu z aktywów, obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej.

Stopa zwrotu z aktywów, obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej na dzień 31.12.2018 r. wyniosła 0,21%.

3. Informacje o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust.1

Nie dotyczy. Bank nie działa w holdingu i nie zawarł takiej umowy.

Oświadczenie Zarządu

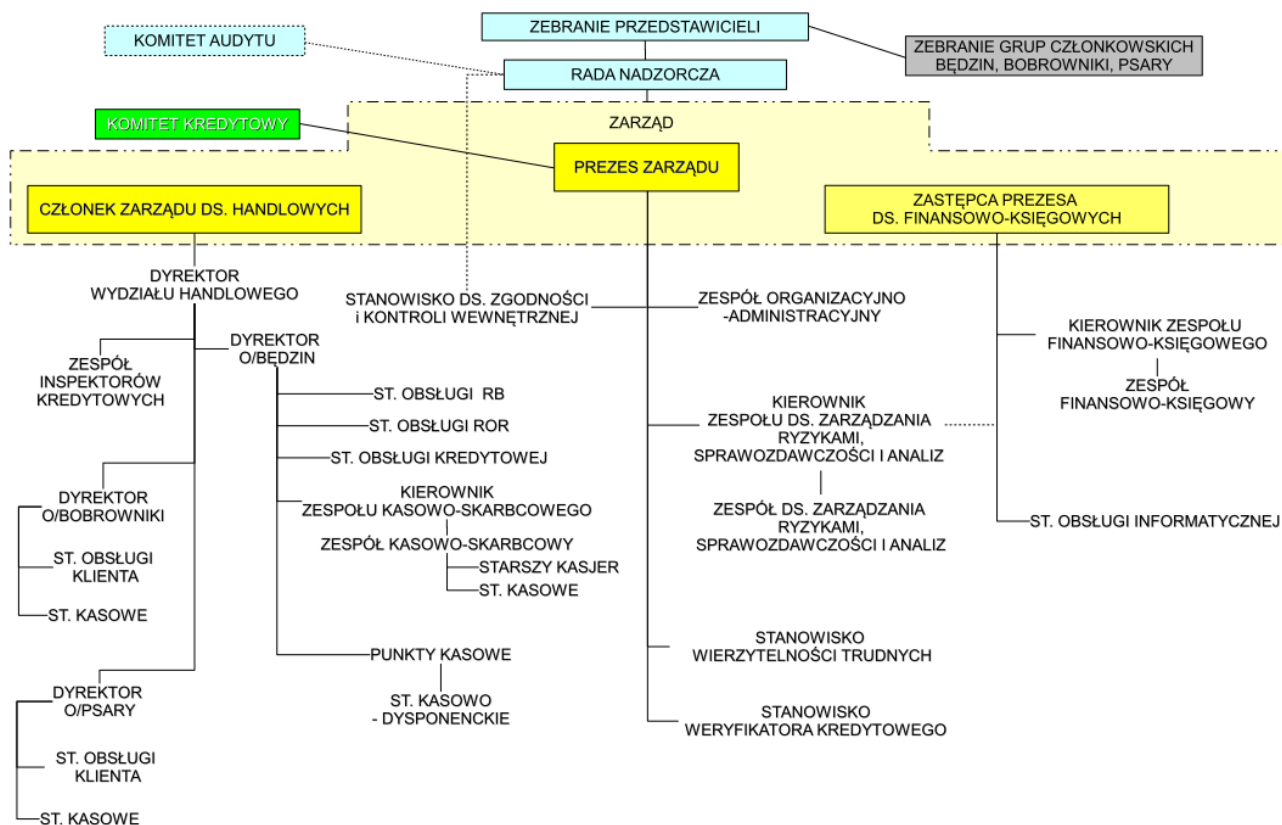
Zarząd Banku Spółdzielczego w Będzinie niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji dotyczącej adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Będzinie podlegającej ujawnieniom na dzień 31.12.2018 r. są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Prezes Zarządu Banku Spółdzielczego w Będzinie Ryszard Olszewski

Zastępca Prezesa do spraw finansowo-księgowych Aleksandra Kułach-Głodek

Członek Zarządu do spraw handlowych Magdalena Paks

Załącznik 2.
Schemat organizacji procesu zarządzania ryzykiem

Wykaz procedur regulujących proces zarządzania ryzykiem

- 1) Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
- 2) Zasady ostrożnego i stabilnego rozwoju Banku Spółdzielczego w Będzinie.
- 3) Plan ekonomiczno-finansowy Banku Spółdzielczego w Będzinie.
- 4) Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 5) Instrukcja zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem koncentracji zaangażowań w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
- 6) Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 7) Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej
- 8) Instrukcja zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
- 9) Instrukcja zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
- 10) Instrukcja sporządzania i monitorowania planu ekonomiczno-finansowego w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 11) Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Będzinie.
- 12) Polityka informacyjna Banku Spółdzielczego w Będzinie.
- 13) Instrukcja zarządzania kadrami w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 14) Instrukcja zarządzania ryzykiem powierzania czynności podmiotom zewnętrznym w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 15) Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących w Banku Spółdzielczym w Będzinie
- 16) Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Będzinie.